

**REPUBLIKA SRBIJA
POVERENIK ZA ZAŠTITU
RAVNOPRAVNOSTI**

Beograd

del. br. 537/2011 datum: 11.05.2011.

ПОВЕРЕНИК ЗА ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

**INFORMACIJE O NAČINU POSTUPANJA
POVERENIKA ZA ZAŠTITU RAVNOPRAVNOSTI**

Podnošenje pritužbe

Postupak pred Poverenikom pokreće se podnošenjem pritužbe. Na podnošenje pritužbe ovlašćeni su svako fizičko i pravno lice ili grupa lica koja smatraju da je u odnosu na njih bilo kojim aktom, radnjom ili propuštanjem izvršena diskriminacija po bilo kom osnovu. Ako se radi o povredi prava grupe lica, pritužbu može podneti bilo koje lice iz grupe. Pored toga, pod određenim uslovima postupak mogu pokrenuti i organizacije koje se bavi zaštitom ljudskih prava i druga lica, s tim što ukoliko postupak pokreću radi zaštite konkretnog lica, to mogu činiti samo u ime i uz saglasnost tog lica.

Pritužba treba da sadrži podatke o tome ko je diskriminisan, kako je diskriminisan i od koga je diskriminisan, kao i dokaze i navode o dokaznim sredstvima koja se mogu upotrebiti u cilju dokazivanja istinitosti činjenica vezanih za akt diskriminacije.

Pritužba se podnosi pismeno, u štampanoj formi i mora biti potpisana. Može se podneti i putem faksa, elektronskom poštom sa skeniranim podneskom i potpisom podnosioca, u elektronskoj formi uz elektronski potpis podnosioca, kao i usmeno na zapisnik. Poverenik ne postupa po anonimnim pritužbama.

Pritužba se podnosi na adresu: Poverenik za zaštitu ravnopravnosti, Beogradska 70, 11000 Beograd, odnosno na adresu poverenik@ravnopravnost.gov.rs.

Služba Poverenika obezbeđuje da se u podnošenju pritužbe usmeno na zapisnik koriste tumači i prevodioci, kako bi se osobama sa invaliditetom i osobama koje ne poznaju službeni jezik omogućilo podnošenje pritužbe.

Postupak po pritužbi

Ispitivanje pretpostavki za postupanje

Nakon prijema pritužbe, ovlašćeno lice u stručnoj službi Poverenika ispituje da li pritužba sadrži sve neophodne elemente. Ako je pritužba nepotpuna, nerazumljiva ili sadrži nedostatke koji onemogućavaju postupanje, podnosiocu pritužbe upućuje se bez odlaganja zahtev da otkloni nedostatke, uz navođenje nedostataka i načina na koji se oni mogu otkloniti.

Poverenik donosi zaključak o odbacivanju pritužbe: 1) ako podnosilac pritužbe u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke po zaključku, izuzev ako smatra da u pritužbi ima osnova za postupanje po sopstvenoj inicijativi; 2) kada utvrdi da je nenadležan da odlučuje o povredi prava na koju podnosilac pritužbe ukazuje, u kom slučaju je dužan da podnosioca pritužbe obavesti o tome koji je organ nasležan za pružanje pravne zaštite.

Saglasno zakonu, poverenik donosi zaključak kojim obaveštava podnosioca pritužbe da neće postupati po pritužbi, i to iz sledećih razloga: 1. kad je po istoj stvari pokrenut postupak pred sudom ili je postupak pred sudom pravnosnažno okončan, 2. kada je očigledno da nema diskriminacije na koju podnosilac pritužbe ukazuje, 3. kada u istoj stvari već postupao, a nisu podneti novi dokazi, i 4. kada zbog proteka vremena od učinjene povrede prava nemoguće postići svrhu postupanja.

Tok postupka po pritužbi

Pritužba se dostavlja licu za koje se tvrdi da je izvršilo akt diskriminacije, u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe. Ovom licu se ostavlja rok od 15 dana od dana prijema pritužbe da se izjasni o navodima u pritužbi.

U svakom predmetu ispituje se da li postoji mogućnost sprovođenja medijacije. Ukoliko se radi o diskriminacionom sporu koji je „medijabilan“, stranama se predlaže sprovođenje medijacije, u skladu sa zakonom kojim se uređuje postupak medijacije. Ukoliko se obe strane saglase o sprovođenju medijacije, sporazumno određuju medijatora sa Liste ovlašćenih medijatora, koju utvrđuje Poverenik. Medijacija se sprovodi u roku od 30 dana, a izuzetno medijacija može biti sprovedena u dužem roku, pri čemu se mora voditi računa da postupak pred Poverenikom mora biti okončan u roku od 90 dana. Ako se strane ne saglase o sprovođenju medijacije, kao i onda kada medijacija ne rezultira sklapanjem sporazuma, postupak pred Poverenikom se nastavlja.

U toku postupka po pritužbama činjenično stanje utvrđuje se uvidom u podnete dokaze, uzimanjem izjave od podnosioca pritužbe, lica protiv kojeg je pritužba podneta i drugog lica, kao i na drugi način, u skladu sa zakonom.

Radi pružanja delotvorne i efikasne zaštite, na osnovu odluke poverenika, predmeti se prema stepenu hitnosti razvrstavaju u tri kategorije: 1. „Neodložno” – kada prikupljeni podaci ukazuju da je lice usled diskriminacije u visokom riziku, zbog štetnih posledica, mogućnosti ponavljanja, nastavljanja odnosno prekidanja akta diskriminacije. Postupak na slučaju započinje odmah i mišljenje odnosno preporuka se daje što pre a najkasnije u roku od

30 dana od podnošenja pritužbe; 2. „Ubrzano” – kada prikupljeni podaci ukazuju da je lice usled diskriminacije u umerenom riziku, mišljenje odnosno preporuka se daje najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja pritužbe; 3. „Redovno” – kada prikupljeni podaci ne ukazuju da je lice usled diskriminacije u riziku, mišljenje odnosno preporuka daje se u roku od 90 dana od podnošenja pritužbe.

Mišljenje i preporuka

Na osnovu rezultata izviđanja, poverenik donosi odluku, u formi mišljenja, o tome da li je izvršena diskriminacija. Ovo mišljenje dostavlja se podnosiocu pritužbe i licu protiv kojeg je pritužba podneta. Uz mišljenje da je izvršena diskriminacija Poverenik izdaje jednu ili više preporuka licu protiv kojeg je podneta pritužba o načinu otklanjanja povrede prava, ostavljajući mu rok od 30 dana da postupi po preporuci i otkloni povredu prava. U zakonu nije propisana lista preporuka, već se samo navodi da je reč o preporukama kojima se otklanja povreda prava. Prema tome, sadržina i smisao preporuka ogleda se u tome da se njihovim ispunjenjem na najbolji mogući način saniraju posledice diskriminacije i spreči dalje vršenje odnosno ponavljanje radnje diskriminacije. U tom smislu, diskriminatoru se može preporučiti da se javno izvini žrtvi/žrtvama diskriminacije, da povuče ili izmeni neki pravni akt, da preduzme mere kako bi obezbedio pristup objektu, da se suzdržava od davanja izjava ili širenja ideja, stavova i informacija kojima se podstiče diskriminacije, mržnja ili nasilje i sl.

Lice kome je preporuka upućena dužno je da postupi po preporuci i otkloni povredu prava u roku od 30 dana od dana prijema preporuke, kao i da o tome obavesti Poverenika. Ukoliko se to ne dogodi, Poverenik je ovlašćen da donese rešenje kojim diskriminatoru izriče meru opomene i ostavlja mu novi rok od 30 dana za otklanjanje povrede prava. Ova odluka je konačna i protiv nje nije dopuštena žalba. Ukoliko u novom roku od 30 dana diskriminator ne postupi po preporuci, Poverenik ne može upotrebiti bilo koju represivnu meru kako bi diskriminatora prinudio da ispuni preporuku, već, saglasno zakonu, jedino može obavesti javnost da diskriminator nije postupio po preporuci. Prema tome, Poverenik nije ovlašćen da diskriminatore kazni ako ne poštuju njegove preporuke, ali ih može uveriti da to čine autoritetom institucije koju predstavlja, snagom argumenata i pritiskom javnosti.

Podizanje tužbi za zaštitu od diskriminacije

Po zakonu, poverenik je ovlašćen da pokrene parnicu za zaštitu od diskriminacije, uz saglasnost diskriminisanog lica, pri čemu sam procenjuje u kojim će slučajevima to učiniti. Treba imati u vidu da parnica nije instrument koji se koristi kada diskriminator nije postupio po preporukama poverenika. Ovlašćenje Poverenika za zaštitu ravnopravnosti da pokreće parnice zaštitu od diskriminacije pruža mogućnost za tzv. strateško parničenje, čiji je smisao u tome da kao tužilac doprinese pravilnom tumačenju i doslednoj primeni antidiskriminacionih propisa, podizanju svesti javnosti, ohrabrirvanju žrtava zlostavljanja da traže sudsku zaštitu, trajnim promenama u ponašanju i sl.

Poverenik u tužbi za zaštitu od diskriminacije može tražiti:

- utvrđenje da je tuženi diskriminatorski postupao prema određenom licu (zahtev za utvrđenje).

- zabranu izvršenja radnje od koje pretila diskriminacija, zabranu daljeg vršenja radnje diskriminacije, odnosno zabranu ponavljanja radnje diskriminacije (zahtev za propuštanje).
- uklanjanje diskriminacije, odnosno preduzimanje jedne ili više radnji kojima se uklanja (otklanja) stanje diskriminacije.
- objavljivanje presude (publikacioni antidiskriminacioni zahtev), kojim traži da diskriminator o svom trošku objavi sudsku presudu kojom je utvrđena diskriminacija.

Podnošenje prekršajnih prijava

Poverenik je ovlašćen da podnosi prekršajne prijave zbog akata diskriminacije koji su inkriminisani kao prekršaji antidiskriminacionim propisima.